

Klasa: 034-08/15-01/126
Urbroj: 580-07/26-15-002
Zagreb, 9. lipnja 2015.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
dr.sc. Dražen Lučić, predsjednik Vijeća

Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9
10110 Zagreb

Predmet: Analiza tržišta veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa koji se pruža
na fiksnoj lokaciji
- zahtjev HAKOM-a
- mišljenje; dostavlja se

Veza: Vaš dopis (klasa: UP/I-344-01/14-03/11, urbroj: 376-11-15-08 od 11. svibnja 2015.).

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 11. svibnja 2015. zahtjev Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) kojim se traži mišljenje Agencije na prijedlog odluke HAKOM-a. Riječ je o prijedlogu odluke kojom se utvrđuje da je mjerodavno tržište veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji podložno prethodnoj regulaciji, utvrđuje operator sa značajnom tržišnom snagom te određuju regulatorne obveze, a čiji je sastavni dio dokument „Tržište veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji“ (klasa: UP/I-344-01/14-03/11, urbroj: 376-11-15-7 od 11. svibnja 2015. godine; dalje: Prijedlog odluke). Pri tome, HAKOM traži mišljenje Agencije na određivanja mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora.

U svezi zahtjeva HAKOM-a, Agencija je ponovo izvršila uvid u dostavljeni Prijedlog Odluke te je na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, zamjenica predsjednika Vijeća, mr.sc. Tatjana Peroković i Denis Matić, dipl.iur., članovi Vijeća, sa 23/2015. sjednice, održane 9. lipnja 2015. godine, temeljem članka 30. točke 7. i članka 31. u smislu članka 25. stavka 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj: 79/09 i 80/13), donijela sljedeće

MIŠLJENJE

Agencija nema primjedbi na Prijedlog odluke, u dijelu koji se odnosi na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora.

Obrazloženje

Agencija je prethodno, na temelju zahtjeva HAKOM-a od 1. kolovoza 2014. godine, donijela mišljenje, klasa: 034-08/2014-01/338, urbroj: 580-07/26-2014-002 od 17. rujna 2014. godine (dalje: Prvo mišljenje), na zaključke HAKOM-a sadržane u dokumentu pod nazivom „Analiza tržišta veleprodajnih zaključnih segmenata iznajmljenih vodova“, a koji se odnose na određivanje mjerodavnih tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora.

U svom Prvom mišljenju, Agencija je navela kako nema primjedbi na zaključke iz dokumenta „Analiza tržišta veleprodajnih prijenosnih segmenata iznajmljenih vodova“, a koji se odnose na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora. Agencija je u bitnome utvrdila kako je HAKOM postupak utvrđivanja mjerodavnog tržišta proveo uzimajući u obzir načela prava tržišnog natjecanja. U odnosu na zaključke same analize zamjenjivosti pojedinačnih usluga koje je HAKOM obuhvatio, Agencija je navela kako je riječ o analizi pretežito tehničkog i funkcionalnog karaktera usluga te da je zaključke o istima HAKOM donio temeljem specifičnih stručnih znanja koje ima kao sektorski regulator te na temelju prakse i iskustva u provedbi ZEK-a u odnosu na predmetno mjerodavno tržište.

Agencija je 11. svibnja 2015. godine zaprimila novi zahtjev HAKOM-a kojim se traži mišljenje Agencije na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora iz HAKOM-ovog Prijedloga odluke. HAKOM u novom zahtjevu u bitnome navodi kako je, temeljem komentara poduzetnika dobivenih u sklopu javne rasprave te komentara Europske komisije dobivenih u okviru prenotifikacijskog sastanka vezano uz definiciju prijenosnih segmenata, zatražio od operatora dodatne podatke.

Na temelju dodatno dostavljenih podataka operatora, HAKOM navodi kako je došao do novih zaključaka vezano uz definiciju tržišta veleprodajnih prijenosnih segmenata iznajmljenih vodova što je utjecalo i na definiciju predmetnog mjerodavnog tržišta. Pored navedenog, HAKOM navodi kako dodatne izmjene vezane uz predmetno tržište u odnosu na dokument analize tržišta koji je bio na javnoj raspravi u prvom krugu, posljedica su stupanja na snagu nove Preporuke Europske komisije (2014/710/EU) od 9. listopada 2014. o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga u sektoru elektroničkih komunikacija podložnima prethodnoj (*ex ante*) regulaciji, prema kojoj tržište veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji odgovara ranijem tržištu zaključnih segmenata iznajmljenih vodova. HAKOM je 11. svibnja 2015. godine otvorio drugi krug javne rasprave na koji je stavio izmijenjen Prijedlog odluke.

Dopisom od 11. svibnja 2015., HAKOM je zatražio mišljenje Agencije na Prijedlog odluke u odnosu na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora.

Uvidom u Prijedlog odluke, Agencija je utvrdila kako je HAKOM u provedbi postupka analize tržišta vodio računa o primjeni europskih direktiva na području elektroničkih komunikacija, a koje su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo kroz ZEK. Riječ je o Preporuci Europske komisije o mjerodavnim tržištima podložnima prethodnoj regulaciji (Commission Recommendation of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to *ex ante* regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Službeni list, 11.10.2014., L 295/79; dalje: Preporuka) i Smjernicama Europske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage sukladno zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services, Službeni list, 11.7.2002., C 165/6; dalje: Smjernice). Preporuka i Smjernice određuju da se mjerodavno tržište utvrđuje u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.

U tom smislu, mjerodavno tržište u dimenziji roba ili usluga obuhvaća sve one proizvode i usluge koji su međusobno zamjenjivi, ne samo u smislu njihovih objektivnih značajki na temelju kojih zadovoljavaju potrebe potrošača, njihove cijene ili njihove namjene, već i u smislu konkurentnosti i/ili strukture ponude i potražnje na promatranom tržištu. Prilikom utvrđivanja mjerodavnog tržišta, potrebno je obuhvatiti one proizvode ili usluge koje krajnji potrošači smatraju međusobno zamjenjivima. U postupku određivanja mjerodavnog tržišta, pored analize značajki samog proizvoda ili usluge, njihove cijene i namjene, potrebno je analizirati zamjenjivost proizvoda ili usluge na strani potražnje i zamjenjivost proizvoda ili usluge na strani ponude.

Uvidom u dokument „Tržište veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji“, Agencija je utvrdila kako je HAKOM pri određivanju granica mjerodavnog tržišta proveo sveobuhvatnu analizu zamjenjivosti usluga na strani potražnje na maloprodajnoj i veleprodajnoj razini i zamjenjivosti usluga na strani ponude na veleprodajnoj razini. U odnosu na zaključke same analize zamjenjivosti pojedinačnih usluga koje je HAKOM obuhvatio, jednako kao i u svom Prvom mišljenju, Agencija navodi kako je riječ o analizi pretežito tehničkog i funkcionalnog karaktera usluga. Zaključke o istima HAKOM je donio temeljem specifičnih stručnih znanja koje ima kao sektorski regulator te na temelju prakse i iskustva u provedbi ZEK-a u odnosu na predmetno mjerodavno tržište te u ovom slučaju uzimajući u obzir i komentare Europske komisije.

U odnosu na mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji, HAKOM je zaključio kako je zemljopisna dimenzija nacionalni teritorij Republike Hrvatske neovisno radi li se o konkurentnim ili nekonkurentnim relacijama. Agencija navodi kako je tako utvrđeno mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji sukladno mjerodavnoj Preporuci i Smjernicama, pri čemu se u pravilu utvrđuje kao mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji utvrđuje nacionalni teritorij pojedine države.

Nadalje, pri procjeni postojanja operatora sa značajnom tržišnom snagom, HAKOM je primijenio mjerila koja uključuju tržišni udjel operatora na mjerodavnom tržištu, nadzor infrastrukture kod koje postoje velike zapreke razvoju infrastrukturne konkurencije, ekonomiju razmjera, ekonomiju opsega, nedostatak protutežne kupovne moći te stupanj vertikalne integracije. Stoga Agencija smatra da su kriteriji koje je primijenio HAKOM u skladu s odredbama točke 78. Smjernica.

Dodatno, predmetno mjerodavno tržište navedeno je u prilogu Preporuke kao jedno od tržišta koja su podložna prethodnoj regulaciji. Drugim riječima, Europska komisija je zaključila kako predmetno tržište svojim značajkama opravdava prethodnu (*ex ante*) regulaciju jer su istodobno zadovoljena tri kumulativna mjerila za utvrđivanje tržišta podložnog prethodnoj regulaciji, a što u bitnome ističe HAKOM u Prijedlogu odluke.

Slijedom navedenog, Agencija nema primjedbi na Prijedlog odluke, u dijelu koji se odnosi na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora.

Zaključno, HAKOM je postupak analize predmetnog tržišta proveo sukladno ZEK-u. Agencija pak u konkretnim postupcima vezanim uz poduzetnike koji djeluju na tržištu elektroničkih komunikacija, u svakom pojedinom slučaju individualno utvrđuje mjerodavno tržište u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja čija primjena je u nadležnosti ove Agencije, koje se ne mora nužno poklapati s mjerodavnim tržištima koja je HAKOM utvrdio *ex ante*.

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.